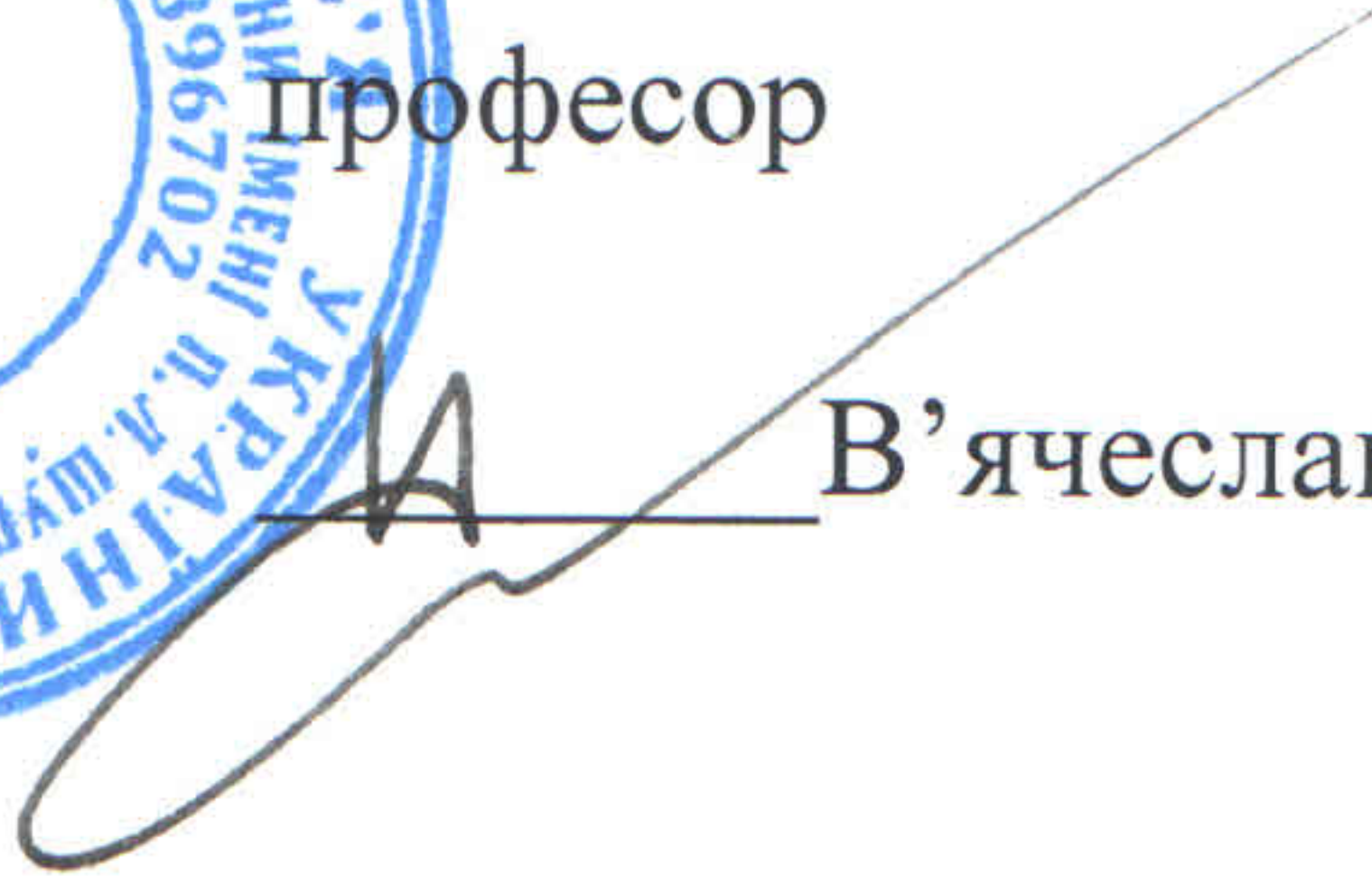

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ІМЕНІ П. Л. ШУПИКА

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Приймальної комісії
академік НАМН України
професор

 В'ячеслав КАМІНСЬКИЙ

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
В ЛІКАРСЬКУ РЕЗИДЕНТУРУ
ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ «КЛІНІЧНА ОНКОЛОГІЯ»**

Київ – 2025

Програма вступного випробування для конкурсного відбору вступників до лікарської резидентури зі спеціальності «Клінічна онкологія».

Розробники програми:

Гордійчук Прокіп Іванович	завідувач кафедри онкології НУОЗ України імені П. Л. Шупика, доктор медичних наук професор
Мясоедов Станіслав Дмитрович	професор кафедри онкології НУОЗ України імені П. Л. Шупика, доктор медичних наук професор
Самусєва Анастасія Андріївна	асистент кафедри онкології НУОЗ України імені П. Л. Шупика, доктор філософії
Гордійчук Микола Прокопович	асистент кафедри онкології НУОЗ України імені П. Л. Шупика, доктор філософії

Рецензенти:

Смоланка Іван Іванович	завідувач науково-дослідного відділення пухлин грудної залози та її реконструктивної хірургії Національного інституту раку МОЗ України, доктор медичних наук професор
Свінціцький Валентин Станіславович	завідувач науково-дослідного відділення онкогінекології Національного інституту раку МОЗ України, доктор медичних наук

Програма вступного випробування для конкурсного відбору вступників до лікарської резидентури зі спеціальності «Клінічна онкологія» затверджена рішенням Приймальної комісії НУОЗ України імені П. Л. Шупика від 22 липня 2025 р., протокол № 14.

Начальник навчально-
методичного відділу

Лариса БАБІНЦЕВА

© Національний університет
охорони здоров'я України
імені П. Л. Шупика, 2025

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ ДО ЛІКАРСЬКОЇ РЕЗИДЕНТУРИ
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «КЛІНІЧНА ОНКОЛОГІЯ»**

1. Організація та структура онкологічної служби України. Поняття про національний канцер-реєстр.
2. Загальні поняття про злоякісні пухлини. Класифікація та номенклатура пухлин. Система TNM. Поняття про стадії та клінічні групи.
3. Облігатні та факультативні передпухлинні захворювання. Фактори ризику розвитку злоякісних пухлин.
4. Деонтологія в онкології. Особливості спілкування з різними категоріями онкологічних хворих. Канцерофобія.
5. Епідеміологія та етіологія злоякісних пухлин. Теорії канцерогенезу.
6. Поняття та види профілактики злоякісних новоутворень.
7. Чинники, які сприяють розвитку злоякісних пухлин. Первинна профілактика раку.
8. Облікові документи, які застосовуються в онкологічних закладах охорони здоров'я.
9. Загальні засади діагностики злоякісних пухлин. Поняття раннього (доклінічного) та своєчасного розпізнавання злоякісних пухлин.
10. Поняття про метастазування: функції та локалізація метастазів. Закономірності та шляхи метастазування злоякісних пухлин.
11. Проблема фахового «вигорання» у діяльності лікаря-онколога.
12. Принципи хірургічного лікування. Абластика та антибластика: визначення, принципи, технічні засоби.
13. Структура та принципи формулювання онкологічного діагнозу.
14. Поняття про радикальне, паліативне та симптоматичне лікування.
15. Види біопсій. Принцип та методики проведення.
16. Рентгенологічні та ендоскопічні методи дослідження в онкології.
17. Принципи діагностики онкологічних захворювань. Рання діагностика, поняття скринінгу.
18. Ультразвукова діагностика: сканування в В-режимі, доплерографія, кольорове доплерівське картування.
19. Морфологічні, імунологічні, біохімічні методи діагностики в онкології.
20. Принципи та методи променевої терапії в онкології. Фізичні та біологічні основи променевої терапії. Радіочутливість пухлин, дози та режими опромінення.
21. Паліативна і симптоматична терапія: задачі, принципи, методи. Хоспіс: структура і функції.
22. Гормонотерапія, її види, показання та протипоказання. Побічні ефекти і ускладнення.

23. Радіонуклідні методи діагностики: сцинтиграфія, емісійна томографія.
24. Сучасне уявлення про механізм протипухлинних препаратів.
25. Принципи та види сучасної хіміотерапії. Показання та протипоказання.
26. Поняття імунотерапії, показання та протипоказання. Поняття про таргетну терапію.
27. Класифікація препаратів протипухлинної медикаментозної терапії.
28. Профілактика та лікування ускладнень медикаментозної терапії злоякісних пухлин.
29. Рак легені: епідеміологія, класифікація. Методи діагностики та лікування.
30. Рак печінки. Клінічна картина, діагностика, лікування.
31. Рак підшлункової залози: епідеміологія, класифікація. Методи діагностики та лікування.
32. Рак шлунку: епідеміологія, класифікація. Методи діагностики та лікування.
33. Неходжкінські лімфоми. Передракові захворювання. Клінічна картина, діагностика, лікування.
34. Передракові захворювання матки. Клінічна картина, діагностика, лікування.
35. Рак яєчника: епідеміологія, класифікація. Методи діагностики та лікування.
36. Рак шийки матки: епідеміологія, класифікація. Методи діагностики та лікування.
37. Реабілітація онкологічних хворих. Актуальність. Загальні принципи та види реабілітації. Реабілітаційні заходи за основних форм пухлин.
38. Колоректальний рак: епідеміологія, класифікація. Методи діагностики та лікування.
39. Саркома Юінга: епідеміологія, класифікація. Методи діагностики та лікування.
40. Рак сечового міхура: епідеміологія, класифікація. Методи діагностики та лікування.
41. Рак щитоподібної залози: епідеміологія, класифікація. Методи діагностики та лікування.
42. Меланома: епідеміологія, класифікація. Методи діагностики та лікування. Принципи дерматоскопії пігментних новоутворень шкіри.
43. Рак прямої кишки. Передракові захворювання. Клінічна картина, діагностика, лікування.
44. Рак грудної залози: епідеміологія, класифікація. Методи діагностики та лікування.
45. Міхурцевий занесок. Передракові захворювання. Клінічна картина, діагностика, лікування.

46. Пігментні невуси. Клінічна картина, діагностика, лікування.
47. Рак ендометрію: епідеміологія, класифікація. Методи діагностики та лікування.
48. Рак передміхурової залози: епідеміологія, класифікація. Методи діагностики та лікування.
49. Рак шкіри: епідеміологія, класифікація. Методи діагностики та лікування.
50. Рак ободової кишки. Клінічна картина, діагностика, лікування.
51. Лімфогранулематоз. Передракові захворювання. Клінічна картина, діагностика, лікування.
52. Рак нирки: епідеміологія, класифікація. Методи діагностики та лікування.
53. Пухлини голови та шиї: епідеміологія, класифікація. Диференційна діагностика. Методи діагностики та лікування.
54. Лімфоми: лімфогранулематоз та неходжкінські лімфоми. Епідеміологія, класифікація. Методи діагностики та лікування.
55. Пацієнт 59 років, курець із 40-річним стажом, звертається з хронічним кашлем, що триває понад 2 місяці. Відмічає схуднення на 4 кг, періодичну кров у харкотинні.

Як ви побудуєте діагностичний план? Які диференційні діагнози необхідно врахувати? Яку роль тут відіграє клінічне обстеження та направлення до вузьких спеціалістів?

56. Жінка 34 років, в анамнезі – цукровий діабет 1 типу, скаржиться на часте сечовипускання, біль у попереку, загальну слабкість. Температура тіла – 38,3°C, артеріальний тиск – 90/60 мм рт. ст. В загальному аналізі сечі – лейкоцити, бактерії, білок.

Опишіть ваш підхід до діагностики та ведення цього випадку. Які інструментальні та лабораторні методи ви використаєте для уточнення діагнозу? Як будете вести такого пацієнта в умовах ПМД або стаціонару?

57. Жінка 39 років звернулась зі скаргами на міжменструальні кровотечі. УЗД: потовщення ендометрія 15 мм.

Опишіть діагностичний алгоритм. Які ризики онкопроцесу в цьому віці? Як провести бесіду про необхідність гістологічної верифікації?

58. Чоловік 48 років звертається зі скаргами на загальну слабкість, погіршення апетиту, втрату ваги 6 кг за останні 3 місяці, періодичне підвищення температури до 37.5°C. В лабораторіях – анемія (Hb 95 г/л), ШОЕ – 60 мм/год, помірне підвищення АСТ/АЛТ.

Який діагностичний алгоритм ви запропонуєте? На які можливі групи захворювань звернете увагу в першу чергу? Як би виглядав ваш покроковий план обстеження?

59. Пацієнтка 62 років звертається зі скаргами на задишку при фізичному навантаженні, набряки гомілок, періодичну нічну задуху. З анамнезу: гіпертонічна хвороба понад 15 років, перенесений ІМ 5 років тому.

Опишіть ваш повний діагностичний підхід: які обстеження необхідно провести, які можливі діагнози розглядатимете в першу чергу, та як сформуєте план подальшого ведення пацієнтки?

60. Жінка 39 років скаржиться на біль у суглобах кистей, ранкову скутість понад 1 годину, підвищення температури до 37,7°C. У крові: ШОЕ – 48 мм/год, РФ – позитивний, СРБ – ↑.

Який найбільш ймовірний діагноз? Як ви підтвердите його лабораторно та інструментально? Як виглядатиме початкове лікування?

61. Пацієнтка 28 років звертається зі скаргами на тахікардію, тривожність, втрату ваги. Щитоподібна залоза збільшена, набряки відсутні.

Який лабораторний мінімум потрібно призначити? Як буде виглядати подальший алгоритм обстеження?

62. Чоловік 46 років, без особливих скарг, прийшов на профогляд. Ви дізнаєтесь, що його брат помер від раку товстої кишки у 42 роки.

Яку скринінгову програму запропонуєте? Як поясните значення родинного анамнезу? Що таке синдром Лінча?

63. Жінка 53 років має остеолітичні ураження хребців, біль у спині, в сечі – білок Бенс-Джонса.

Що підозрюєте? Як поясните пацієнті суть захворювання? Які дослідження потрібно призначити для уточнення діагнозу?

64. Пацієнтка 42 років має тривалий хронічний гастрит, останні 2 тижні – посилення болю в епігастрії, нудота, втрата апетиту. При пальпації – болючість у надчерева.

*Опишіть тактику діагностики. Як виключити *H. pylori*-інфекцію та рак шлунка? Які обстеження – першочергові?*

65. Пацієнтка після мастектомії звертається зі скаргами на лімфостаз та обмеження рухів у плечі.

Яку реабілітаційну допомогу має отримати пацієнтка? Які профілактичні заходи і які напрямки співпраці з суміжними фахівцями?

66. Чоловік 58 років має скарги на задишку, сухий кашель, втрату ваги. Аналізи – анемія, кальцій – 3,1 ммоль/л, креатинін – 160 мкмоль/л.

На які онкологічні процеси це може вказувати? Як ви діятимете для диференційної діагностики? Яка роль КТ, МРТ?

67. Пацієнт 72 роки отримує хіміотерапію. Раптово з'являється лихоманка 39°C, загальна слабкість. Аналіз крові: нейтрофіли $0,6 \times 10^9/\text{л}$.

Що таке фебрильна нейтропенія? Які дії має виконати терапевт у приймальньому відділенні до прибуття онколога? Яке стартове лікування?

68. Звернувся пацієнт 60 років зі скаргами на слабкість, втрату апетиту та 5 кг схуднення за 2 місяці. Анемія – нормохромна, гіпохромна. Немає болю. Гемокульт-тест позитивний.

Опишіть повний діагностичний маршрут пацієнта. Які дослідження призначите першими? Які патології підозрюєте? Якими словами поясните пацієнту необхідність колоноскопії?

69. Чоловік 47 років, без температури, має виразні набряки обличчя і нижніх кінцівок. Загальний аналіз сечі – протеїнурія 4 г/л, ліпідограма – ↑.

Як класифікувати нефротичний синдром? Які обстеження потрібні до початку лікування? Як контролювати ускладнення?

70. Пацієнт 65 років зі стабільною стенокардією II ФК. Приймає бета-блокатор, аспірин, статин. Контроль АТ – 135/85. Але останні 2 тижні – посилення нападів при меншому навантаженні.

Як змінюється тактика лікування? Чи є показання до госпіталізації? Які додаткові обстеження потрібні?

71. Пацієнтка 65 років має тривале зниження апетиту, здуття живота, швидке насичення. Виявлено асцит. Пункція – серозна рідина.

Як диференціювати асцит онкологічного походження? Які обстеження покажуть найбільшу інформативність? Як діяти до направлення до онкогінеколога?

72. Жінка 44 років з ІХС та мігренню приймає ерготамін, бета-блокатор і контрацептив. Відмічає парестезії та переміжну кульгавість.

Оцініть можливу побічну дію терапії. Які аналізи та обстеження потрібні для оцінки периферичного кровотоку?

73. Пацієнтка 48 років, скарги на здуття, зміну випорожнень, метеоризм, втрату ваги. При колоноскопії – ознаки запалення, біопсія – неінфекційний коліт.

Як розрізнити хворобу Крона та виразковий коліт? Які лабораторні маркери, критерії тяжкості і тактика лікування?

74. Жінка 48 років, пальпаторно безболісне ущільнення в лівій грудній залозі. УЗД – гіпоехогенне утворення з нерівними контурами.

Як дієте як терапевт на первинній ланці? Який алгоритм направлення до мамолога/онколога? Чи потрібні пухлинні маркери, і які саме?

75. Пацієнт 55 років з жовтяницею, свербінням шкіри, потемнінням сечі та ахолічним калом. УЗД: розширення жовчних шляхів, маса в головці підшлункової залози.

Який алгоритм вашої дії до та після підтвердження діагнозу? Які основні маркери, обстеження, до кого направите – і наскільки швидко?

76. Пацієнт із гастростомою після онкологічної операції знижується в масі, родичі не можуть його годувати.

Яка ваша роль у оцінці нутритивного статусу? Як забезпечити адекватне ентеральне харчування вдома? Куди скеровувати пацієнта?

77. Чоловік 40 років має підвищену температуру понад 3 тижні, втрату ваги, пітливість вночі. Пальпуються збільшені шийні лімфовузли.

Які найімовірніші діагнози? Як діагностується лімфома Ходжкіна? Які аналізи та біопсії потрібні?

78. Під час скринінгу ПСА у чоловіка 65 років виявлено рівень 7,2 нг/мл. Скарг немає.

Як правильно трактувати результат? Чи потрібна біопсія? Як заспокоїти пацієнта і водночас пояснити потребу подальшого обстеження?

79. На прийомі пацієнтка з численними родимками. Вона помітила, що одна з них останні 2 місяці змінилася.

Як оцінити родимку за критеріями ABCDE? Коли слід направляти до онкодерматолога? Яка роль дерматоскопії?

80. Звернулась жінка з глибокою втомою, гематомами на ногах, збільшеними лімфовузлами. Загальний аналіз крові – лейкоцити $85 \times 10^9/\text{л}$, тромбоцити – $22 \times 10^9/\text{л}$.

Який алгоритм дій терапевта? Як негайно організувати діагностику та госпіталізацію?

81. Молода пацієнтка скаржиться на вузол у щитоподібній залозі. ТТГ – нормальний. УЗД – гіпоехогенний вузол 1,8 см з мікрокальцифікатами.

Що є "червоними прапорами"? Чи потрібно скеровувати до онколога, ендокринолога, чи достатньо спостереження? Що таке ТАБ?

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Алгоритми сучасної онкології / під ред. І. Б. Щепотіна, Г. В. Бондаря, В. Л. Ганула. Київ : Книга плюс, 2006. 304 с.
2. Бережна Н. М., Чехун В. Ф. Імунологія злоякісного росту. Київ : Наукова думка, 2005. 792 с.
3. Білинський Б. Т. Медичні помилки в онкології. Львів : Афіша, 2013. 324 с.
4. Ганул В. Л., Кіркільєвський С. І. Рак стравоходу : Керівництво для онкологів та хірургів. Київ : Книга плюс, 2003. 199 с.
5. Довідник онколога: класифікація злоякісних пухлин за системою TNM, 8-е видання. Навчально-методичний посібник / О. К. Толстанов, П. І. Гордійчук, В. М. Ященко, (та ін.). - Житомир : ТОВ «Видавничий дім «Бук-Друк»», 2022. – 214 с.
6. Кліффорд Р. Уїлсс. Атлас оперативної гінекології Час. 2. - Медична література, 2004. - 540 с.
7. Молочна залоза: рак та передракові захворювання / В. І. Тарутінов. Київ : Вид. «Книга плюс», 2009. 479 с.
8. Онкогінекологія: Класифікація TNM. Клінічні рекомендації. Режими медикаментозної терапії / упорядники : Я. В. Шпарик, О. О. Олексяк, М. І. Ломницька. Львів : Галицька видавнича спілка, 2005. 80 с.
9. Онкологія. Вибрані лекції для студентів і лікарів / за ред. В. Ф. Чехуна. Київ : Здоров'я України, 2010. 768 с.
10. Онкологія. Шевченко А. І. Київ : «Нова книга», 2020. 488 с.
11. Онкологія: навч. посіб. / за ред. І. Б. Щепотіна. Київ : МОРІОН, 2014. 383 с.
12. Онкологія: підручник / Г.В. Бондар, А.І. Шевченко, І.Й. Галайчук, Ю.В. Думанський та ін. - 2-е видання. «Медицина». 2019. – 520 с.
13. Паліативна допомога. Онкологія : посібник для викладачів / пер. із англ. В. Ізотова. Київ : Калита, 2013. 875 с.
14. Переверзєв А. С. Етюди клінічної онкоурології. Харків : 2006. 347 с.
15. Рак в Україні, 2022-2023: захворюваність, смертність, показники діяльності онкологічної служби // Бюлетень національного канцер-реєстру України № 21. Київ : 2024. (а також послідуєчі №№ Бюлетеня).
16. Сучасні рекомендації діагностики та лікування епітеліального раку яєчників / Свінціцький В. С., Неспрядько С. В., Ренкас О. П. // Онкологія. Т. 21. № 3. 2019. С. 192 -199.
17. Фільченков А. А., Стойка Р. С. Апоптоз і рак: від теорії до практики Тернопіль : ТДМУ, 2006. 524 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Практичні рекомендації ведення пацієнтів з різними локалізаціями пухлинного процесу: <https://www.nccn.org>
2. Практичні рекомендації від Європейської спільноти клінічних онкологів: <http://www.esmo.org/Guidelines>
3. Практичні рекомендації від Американської спільноти клінічних онкологів: <https://www.asco.org>
4. UICC (International Union Against Cancer): www.uicc.org
5. EORTC (European Organisation for Research and Treatment of Cancer): www.eortc.org.